

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 748. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708756265392/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

mellem Højre og Venstre i dansk politik i resten af århundredet; jf. Efterskrift s.644. – *Race-Krige*: i den racetænkende Drachmanns perspektiv sikkert den fransk-tyske krig 1870-71, måske også den russisk-tyrkiske 1877. – *Borgerkrige*: der tænkes vel især på Pariserkommunen 1871. – *Jus*: jurastudiet. – *Armen*: hjemmet.

- 616 *en Milsvej*: 1 dansk mil = ca. 7,5 km. – *mournful[]*: (eng.) sorgmodig, sorgfuld. – *gloomy*: (eng.) dystert. – *kunne øjne*: nutid flertal, se Efterskrift s.682f.
- 617 *ville fritte*: se Efterskrift s.682f. – *torebet Sejl*: sejl mindsket med to reb. – *klodsrebet Fok*: tæt rebet og evt. formindsket forsejl.
- 618 *plat for Vinden*: i direkte medvind. – *Braaddene*: brænding, voldsomt brydende bølger. – *Wahlverwand[]tschaft*: det tyske ord, der som titlen på Goethes roman fra 1809 betegner en kemisk-psykologisk samhörighed. – *Elementet*: her altså havet. – *Bomløbet*: mellem nordenden af Flådens Leje og Toldbodbroen.
- 619 *Scribe*: Eugène Scribe (1791-1861), fransk teaterforfatter, hvis velkonstruerede og overfladiske dramatik nød stor popularitet også på Det Kgl. Teater i København. – *Calderon*: Pedro Calderon de la Barca (1600-81), stor spansk dramatiker, genopdaget af romantikerne, i Danmark bl.a. J.L. Heiberg. – *H.F. Ewald*: (1821-1908), populær forf. af underholdende, ofte historiske romaner. – *Bjørnson (...) i Italien*: den norske digter Bjørnstjerne Bjørnson (1832-1909) opholdt sig under en længere udlandsrejse 1860-63 især i Rom. – *forandret Signaler*: i 1872 vakte Bjørnson megen debat i Danmark ved at anbefale, at man forandrede signaler til det forsonlige over for Tyskland («signalfejden»). – *Den russiske Roman*: blev kendt i Danmark gennem oversættelser (ved Vilh. Møller) i 1870'erne af Turgenev – med stor virkning på det moderne gennembruds forfattere – og fra midten af 1880'erne af L. Tolstoj (især ved de russiskkyndige E. Hansen og W. Gerstenberg) og Dostojevskij (mest ved Drachmanns søster Erna Juel-Hansen). De forelå lidt tidligere på tysk og fransk; en indflydelsesrig fransk orientering forelå med E.-M. de Vogüé: *Le Roman russe* (1886), endvidere Georg Brandes: *Indtryk fra Rusland* (1888). – *sin Ø (...) Hugo*: den franske digter Victor Hugo (1802-85) var som fjende af Napoleon III gået i landflygtighed og boede på den britiske Kanal-ø Guernsey indtil 1870. – *ligesom Garibaldi*: den italienske frihedshelt Giuseppe Garibaldi (1807-82) boede på øen Caprera nord for Sardinien, når han ikke stod i spidsen for militære aktioner imod Pavestaten og dens allierede. – *Den store (...) Imperator*: Napoleon III (1808-73), fransk kejser 1852-70. – *Martensen*: den toneangivende

teolog og biskop H.L. Martensen (1808-84) havde god afsætning på bl.a. sin *Den kristelige Ethik* (1871-78). – *Blicher*: St. St. Blicher (1782-1848). – *Carl Bagger*: (1807-46), boheme og forfatter af bl.a. romanen *Min Broders Levnet* (1835), der spillede en væsentlig rolle for Drachmann som romanforfatter. – *vor bornholmske Saxo Grammaticus*: den bornholmskfødte store sprogforsker og latinist J.N. Madvig (1804-86), der havde anmeldt Baggers roman i *Maanedsskrift for Litteratur* i 1835. – *Aarestrup*: Emil Aarestrup (1800-56) kom først rigtig i fokus ved en posthum udgivelse af hans digte med forord af Georg Brandes i 1877. – *Stiftsfysikus*: overordnet embedslæge i provinsen. – *Andersen*: H.C. Andersen (1805-75) led i sine sidste år af leverkræft. – *Revue des deux mondes*: det også uden for Frankrig meget læste, bredt kulturelle 14-dagesskrift, grundlagt 1831. – *Athenæum*: læseforening 1824-1901 i København. – *Deviser*: sedler med vers eller billedgæder. – *Nordens Athen*: navnlig i 1840'erne og nærmest flg. årti den prangende betegnelse på København. – *nye Kirker*: propagandaaen for at bygge nye kirker, bl.a. i den stærkt voksende hovedstad, organiseredes i 1890 i Udvalget for Kirkesagens Fremme. – *Sædelighed*: jf. den såkaldte sædelighedsfejde, hvor man især i årene 1883-87 i Danmark, Norge og Sverige stredes om opretholdelsen af den gamle officielle konsmoral. – *Totalafholdenhed*: kan dels parodisk sigte til et standpunkt i sædelighedsdiskussionen, dels til tidens aktive afholdsbevægelse over for alkohol. – *Hundskat*: indført 1889. – *indre Mission*: den pietistiske vækkelsesbevægelse og kirkeretning fra midten af 1800-t. vandt i slutningen af århundredet også stærkt frem i København. – *lod (...) ligge links*: (af ty.) tog man sig ikke af. – *Bondevenner*: politisk gruppering i 1850'erne og 60'erne, hvis tilhængere senere indgik i Venstre. – *Doktrinære*: der sigtes formodentlig til de Nationalliberale, hvis storhedstid endtes med katastrofen i 1864, men som endnu lod sig identificere i en periode senere, inden de smeltede sammen med godsejerne i Højre.

- 620 *Kierkegaard*: Søren Kierkegaards (1813-55) skrifter lægger op til meget divergerende arter af kristendomsvurdering. – *Feuerbach*: Ludwig Feuerbach (1804-72), tysk religionsfilosof, der i hovedværket *Das Wesen des Christentums* (1841) opfattede forestillingerne om Gud som projektioner af mennerskers følelser, behov osv. – *Strauss*: den tyske religionshistoriker D. Fr. Strauss (1808-74) havde i værket *Das Leben Jesu* (1835) forsøgt at meddele en rent historisk opfattelse af Jesusskikkelsen og dens ry. – *Renan*: den franske religionshistoriker Ernest Renan (1829-92) havde bl.a. med bogen *Vie de Jésus* (1863)